

De grundläggande rättigheterna i Finlands konstitution

IHMISOIKEUSKESKUS
MÄNNISKORÄTTSCENTRET
HUMAN RIGHTS CENTRE

Innehåll

- I. Centrala begrepp och grunderna för statsskicket
- II. Allmänt om de grundläggande rättigheternas syfte, tillämpningsområde, tryggande och främjande
- III. Begränsning av de grundläggande rättigheterna
- IV. Tillsyn av de grundläggande rättigheternas förverkligande
- V. De grundläggande rättigheter som tryggas i grundlagen

DEL I.

Centrala begrepp och grunderna för statsskicket

Vad är konstitutionen?

- Snäv definition: konstitutionen = grundlagen

Omfattande definition: konstitutionen = helheten som utgörs av de rättsnormer som fastställts i lagstiftningsförfarandet och som reglerar

- statsförfattningen (grunderna för förhållandet mellan staten och medborgarna samt arbetsfördelningen mellan de statliga organen och deras inbördes förhållanden)
- Konstitutionen stöder sig på den rådande politiska och rättsliga kulturen

det är fråga om fördelning och kontroll av makten

IHMISOIKEUSKESKUS
MÄNNISKORÄTTSCENTRET
HUMAN RIGHTS CENTRE

Vad är grundlagen?

- Det som är (universellt) kännetecknande för grundlagar är en särskild varaktighet
 - S.k. förhöjd laga kraft: endast möjligt att stifta och ändra i bestämd, försvårad lagstiftningsordning
 - Formellt är grundlagen en bestämmelse på högsta nivå
- Grundlagens innehållsmässiga uppgift
 - Samhällskontrakt: villkoren, reglerna, gränserna och målen för den politiska maktutövningen
 - Statens rättsliga grund: statliga organ, grunderna för medborgarnas rättsliga ställning
 - Styr staten och samhället
- Grundlag/konstitution/constitution
 - I Skandinavien och Tyskland gör man skillnad mellan grundlagen och konstitutionen, i andra länder avser olika former på ordet constitutio (lat.) vanligen både och

Statsskick

1 § i grundlagen

Finland är en suverän republik.

Finlands konstitution är fastslagen i denna grundlag. Konstitutionen skall trygga människovärdets okränkbarhet och den enskilda människans frihet och rättigheter samt främja rättvisa i samhället.

Finland deltar i internationellt samarbete i syfte att säkerställa fred och mänskliga rättigheter samt i syfte att utveckla samhället. Finland är medlem i Europeiska unionen.

Demokrati samt rättsstatsprincipen

2 § i grundlagen

Statsmakten i Finland tillkommer folket, som företräds av riksdagen.

Till demokratin hör att den enskilde har rätt att ta del i och påverka samhällets och livsmiljöns utveckling.

All utövning av offentlig makt skall bygga på lag. I all offentlig verksamhet skall lag noggrant iakttas.

Parlamentarism och fördelning av statliga uppgifter

3 § i grundlagen

Den lagstiftande makten utövas av riksdagen, som också fattar beslut om statsfinanserna.

Regeringsmakten utövas av republikens president samt statsrådet, vars medlemmar skall ha riksdagens förtroende.

Den dömande makten utövas av oberoende domstolar, i högsta instans av högsta domstolen och högsta förvaltningsdomstolen.

The background of the slide is a close-up photograph of two hands, one from a person with a darker skin tone and one from a person with a lighter skin tone, shaking in a firm grip. The image is slightly blurred, focusing attention on the text overlay.

DEL II.

Allmänt om de grundläggande rättigheterna

**de grundläggande rättigheternas syfte, utveckling,
förhållande till de mänskliga rättigheterna,
bindande verkan, främjande och trygghet**

De grundläggande rättigheternas syfte

- De grundläggande rättighet fastställer förhållandet mellan staten och individen
- Syftet är bl.a. att
 - Beskydda individens frihet från den offentliga maktens ingripanden (**rättigheter till personlig frihet**)
 - Trygga individers möjligheter att medverka på det sätt som demokratin förutsätter (**rätten till inflytande**)
 - Garantera personers jämlika och verkliga förutsättningar att utnyttja sina rättigheter genom att verkställa de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna (**rätten till välbefinnande**)
 - Trygga förverkligandet av jämlikheten (**rätten till jämlikhet**)

De grundläggande rättigheternas utveckling

Tidig bakgrund: *Magna Carta* 1215, de nordamerikanska koloniernas grundlagar i slutet av 1700-talet och *deklarationen om människans och medborgarens rättigheter* som godkändes i samband med franska revolutionen 1789

- Begreppet grundläggande rättighet kom till Finland med de rättslärda på 1870- och 1880-talen
- 1906 fastställdes lagen angående yttrande-, församlings- och föreningsfrihet som grundlag
- Kapitel 2 i regeringsformen innehöll en mycket omfattande förteckning på medborgarnas rättigheter
- Rätten till arbete lades till på 1970-talet
- Termen grundläggande rättighet lades till Finlands grundlag först i samband med reformen 1995

Grundlagsreformen 1995

- I Finland genomfördes en grundlagsreform 1995
 - Syftet med vårt system för grundläggande rättigheter är att motsvara Finlands internationella fördragsförpliktelser
 - Rättigheterna till personlig frihet samt de ekonomiska, sociala och kulturella friheterna slogs samman till en enda helhet
 - Förteckningen över grundläggande rättigheter innehåller en del rättighet som inte ingår i internationell människorättskonventioner (rätt till god förvaltning, rätt att söka ändring och överklaga samt grundläggande rättighet gällande miljön, som utformats som en skyldighet)

De grundläggande rättigheternas förhållande till de mänskliga rättigheterna

- De grundläggande rättigheterna fastställs i den nationella konstitutionen
- De mänskliga rättigheterna fastställs i internationella konventioner
- Innehållsmässigt är det i stort sett fråga om samma rättigheter
- Människorättskonventionerna förutsätter inte att staterna uttryckligen tryggar de rättigheter konventionen innehåller i sin grundlag

Gruppering av de grundläggande rättigheterna

- Enligt utvecklingsskede:
 - De äldsta är rättigheterna till frihet, t.ex. rätten till personlig frihet
 - De ekonomiska, sociala och kulturella friheterna som egentligen utvecklades efter II världskriget
 - De kollektiva friheterna, t.ex. rätten till fred och utveckling, samt folkens självbestämmanderätt och minoriteternas rättigheter är de nyaste
- Man har haft mer tid att fundera på innehållet i de äldre rättigheterna
- Enligt bindande verkan och precision:
 - Rättigheter som förutsätter aktiva åtgärder eller passivt avstående av den offentliga makten, även om indelningen inte alltid är klar
 - Subjektiva rättigheter som en individ kan hänvisa till direkt i domstol eller hos en myndighet

För vem skapar de grundläggande rättigheterna rättigheter?

- De grundläggande rättigheterna skapar rättigheter för alla som omfattas av Finlands jurisdiktion
- De grundläggande rättigheterna är inte beroende av medborgarskap, kön, ålder, myndighet eller övriga liknande faktorer
- Rösträtt och rätten att ställa upp som kandidat i statliga val tillhör endast myndiga medborgare

Vem förpliktas av de grundläggande rättigheterna?

- De grundläggande rättigheterna förpliktar lagstiftaren
 - Ställer innehållsmässiga krav som begränsar lagstiftarens befogenheter
 - Skapar handlingsskyldighet för lagstiftaren
 - Begränsar lagstiftarens lagstiftningsbefogenhet
- Domstolsväsendet
 - De grundläggande rättigheterna ska beaktas i tolkningen av lagen och författningar på lägre nivå
 - En lag som tydligt strider mot grundlagen får inte tillämpas
- Förvaltningen och övriga instanser som utövar offentlig makt
 - Staten, kommuner (som samtidigt har kommunalt självstyre som tryggas i grundlagen), samkommuner, landskapet Åland, den evangelisk-lutherska kyrkan: skyldighet att trygga de grundläggande rättigheterna
 - Enligt GL 124 § kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna

Tryggande av grundläggande fri- och rättigheter

- Bestämmelserna om de grundläggande rättigheterna ska följas i all verksamhet inom det allmänna: metoderna kan väljas
- En del av bestämmelserna innehåller uppdrag som förutsätter aktiva åtgärder
 - T.ex. främjandet av jämställdheten mellan könen kräver att närmare bestämmelser utfärdas genom lag, alla människors rätt till bostad och självständigt boende bör främjas
- Allmänt tillgodoseende: det allmänna skall se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses (grundlagens 22 §)

Positiv handlingsskyldighet och främjande av de grundläggande rättigheterna

- Utmanande att utvärdera uppfyllandet av lagstiftarens positiva handlingsskyldighet
 - Kan komma fram i samband med lagstiftningsordningen, i synnerhet om ett lagförslag försvagar rättsskyddet utan att man samtidigt kompenserar den försvagade nivån
 - T.ex. de högsta laglighetsövervakarna och Människorättscentret kan fästa uppmärksamhet vid lagars bristande funktion i att förverkliga de grundläggande rättigheterna
- Människorättscentret som grundades 2012 gavs den uttryckliga uppgiften att främja de grundläggande och mänskliga rättigheterna
 - Som uppgift att främja, informera och följa upp fostran om och forskning i grundläggande och mänskliga rättigheter

DEL III.

Begränsning av de grundläggande rättigheterna

Begränsning av de grundläggande rättigheterna

- Alla bestämmelser om grundläggande rättigheter är inte ovillkorliga
- Först måste man fastställa om det överhuvudtaget är fråga om ett ärende som omfattas av bestämmelsen om grundläggande rättigheter
 - T.ex. är kärnområdet för hemfridsskyddet personens bostad, men även en husvagn eller ett hotellrum kan omfattas av skyddet
- Utnyttjandet av de grundläggande rättigheterna kan begränsas
 - Övriga grundläggande rättigheter: fall där grundläggande rättigheter **strider mot varandra** (kollision) löses genom **avvägning** i lagstiftnings- eller tillämpningsfall
 - Vägande samhälleliga intressen, t.ex. säkerhet

De allmänna förutsättningarna för begränsning av de grundläggande rättigheterna

- Krav på att begränsningen föreskrivs genom lag
 - Krav på precision och exakta gränser
 - Krav på godtagbarhet
 - Krav på kärnområdets okränkbarhet
 - Krav på proportionalitet
 - Krav på rättsskydd
 - Krav på att människorättsskyldigheter efterlevs
- Baserar sig på riksdagens grundlagsutskotts praxis och rättsvetenskap
 - Kraven ska uppfyllas samtidigt
 - Om alla kraven uppfylls kan lagen stiftas i normal lagstiftningsordning

S.k. ovillkorliga krav

- En del av de grundläggande rättigheterna är ovillkorliga
 1. Förbudet mot diskriminering: ingen får särbehandlas **utan godtagbart skäl**
 2. Förbud mot dödsstraff, tortyr eller annan behandling som kränker människovärdet
 3. Rätten till personlig integritet, förbud mot godtyckligt frihetsberövande **utan laglig grund**
 4. Förbud mot en retroaktiv strafflag och övriga förbud som ingår i den straffrättsliga legalitetsprincipen
 5. Finska medborgares ankomst i landet, överlämnande till en annan stat mot dennes vilja
 6. Utvisning, överlämnande eller förflyttning av en utländsk medborgare om hen hotas av dödsstraff, tortyr eller annan behandling som kränker människovärdet
 7. Förbud mot uppsägning **utan laglig grund**

Tillfällig avvikelse från de grundläggande rättigheterna i undantagsförhållanden

- I undantagsförhållanden kan man genom en vanlig lag göra sådana tillfälliga avvikelser som vanligtvis endast kan göras i grundlagstiftningsordning
- Undantagsförhållanden = Finland utsätts för en beväpnad attack eller dess folk hotas av jämförbara allvarliga undantagsförhållanden som fastställs i lagen
- Avvikelserna ska vara
 - nödvändiga
 - tillfälliga
 - enhetliga med Finlands internationell människorättsskyldigheter

DEL IV.

Tillsyn av de grundläggande rättigheternas förverkligande

IHMISOIKEUSKESKUS
MÄNNISKORÄTTSCENTRET
HUMAN RIGHTS CENTRE

Föregripande tillsyn

- De grundläggande rättigheterna ska beaktas i lagberedningen
- Handlingar från statsrådets sammanträden, t.ex. regeringens propositioner, delges statsrådets justitiekansler för förhandsgranskning
- **Den egentliga föregripande tillsynen** är riksdagens grundlagsutskotts (GrU) uppgift

Grundlagsutskottet

- Grundlagsutskottet ger utlåtanden om grundlagsenligheten i fråga om lagförslag och andra ärenden som föreläggs utskottet samt om deras förhållande till internationella fördrag om mänskliga rättigheter
 - t.ex. utlåtande GrUU 21/2016 rd till kulturutskottet om bl.a. klientavgifter inom småbarnspedagogiken
- Utskottet bereder även grundlagen och nära relaterad lagstiftning samt bereder ett betänkande om ärendet.
 - t.ex. betänkande GrUB 14/2014 rd om indelningen i valkretsar

Efterhandstillsyn

Om tillämpningen av en lagbestämmelse i ett ärende som behandlas av en domstol uppenbart skulle strida mot grundlagen, skall domstolen ge grundlagsbestämmelsen företräde (GL 106 §)

Om en bestämmelse i en förordning eller någon annan författning på lägre nivå än lag strider mot grundlagen eller någon annan lag, får den inte tillämpas av domstolar eller andra myndigheter (GL 107 §)

De grundläggande rättigheterna i övervakningen av myndigheternas verksamhet

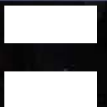
- De högsta laglighetsövervakarna, riksdagens justitieombudsman och statsrådets justitiekansler, övervakar förverkligandet av de grundläggande och mänskliga rättigheterna i utförandet av sitt arbete
 - Utvärderingar ingår i t.ex. avgöranden av klagomål och inspektionsprotokoll
 - I justitieombudsmannens årsberättelse ingår ett separat avsnitt om förverkligandet av de grundläggande och mänskliga rättigheterna
 - Denna befogenhet sträcker sig även till privata parter då de utför ett offentligt uppdrag

DEL V.

De grundläggande rättigheter som tryggas i grundlagen

6 §

Jämlikhet

- Alla är lika inför lagen.

Ingen får utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller

- handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person.

- Barn skall bemötas som jämlika individer och de skall ha rätt till medinflytande enligt sin utvecklingsnivå i frågor som gäller dem själva.

- Jämställdhet mellan könen i samhällelig verksamhet och i arbetslivet främjas enligt vad som närmare bestäms genom lag, särskilt vad gäller lönesättning och andra anställningsvillkor.

7 §

Rätten till liv, personlig frihet och integritet

- Alla har rätt till liv och till personlig frihet, integritet och trygghet.
- Ingen får dömas till döden eller torteras eller utsättas för någon annan behandling som kränker människovärdet.

Den personliga integriteten får inte kränkas och ingen får berövas sin frihet godtyckligt eller utan laglig grund. Straff som innefattar frihetsberövande får dömas ut endast av domstol. Lagligheten av

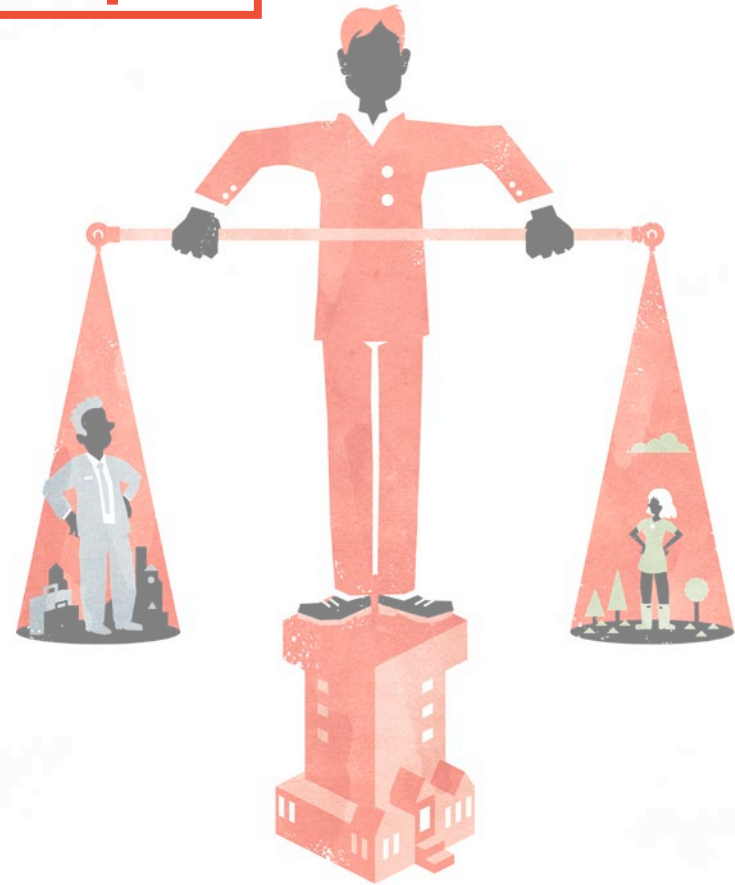
- andra frihetsberövanden ska kunna underkastas domstolsprövning. Rättigheterna för den som har berövats sin frihet ska tryggas genom lag.

8 §

Den straffrättsliga legalitetsprincipen

Ingen får betraktas som skyldig till ett brott eller dömas till straff på grund av en handling som inte enligt lag var straffbar när den utfördes. För brott får inte dömas till strängare straff än vad som var föreskrivet i lag när gärningen begicks.

9§

Rörelsefrihet

- Finska medborgare samt utlänningar som lagligen vistas i landet har rätt att röra sig fritt inom landet och att där välja bostadsort.
- Var och en har rätt att lämna landet. Denna rätt kan begränsas för att säkerställa rättegång eller verkställighet av straff eller för att säkerställa att skyldigheten att försvara landet fullgörs.
- Finska medborgare får inte hindras att resa in i landet, landsförvisas eller mot sin vilja utlämnas eller föras till ett annat land. Genom lag kan dock föreskrivas att finska medborgare får utlämnas i vissa fall.
- Rätten för utlänningar att resa in i Finland och att vistas i landet regleras genom lag. En utlänning får inte utvisas, utlämnas eller återsändas, om han eller hon till följd härav riskerar dödsstraff, tortyr eller någon annan behandling som kränker människovärdet.

10 §

Skydd för privatlivet

- Vars och ens privatliv, heder och hemfrid är tryggade. Närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag.
- Brev- och telefonhemligheten samt hemligheten i fråga om andra förtroliga meddelanden är okränkbar.

Genom lag kan bestämmas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas.

- Genom lag kan också bestämmas om sådana begränsningar i meddelandehemligheten som är nödvändiga vid utredning av brott som äventyrar individens eller samhällets säkerhet eller hemfriden, vid rättegång och säkerhetskontroll samt under frihetsberövande.

11 §

Religions- och samvetsfrihet

Varusmiehet voivat jatkossa jättää kirkolliset tilaisuudet väliin

KOTIMAA 11.1.2014 7:22

Lasse Kerkelä HELSINGIN SANOMAT

Minna Pölkki HELSINGIN SANOMAT

PENTTI VÄNSKÄ

Vajaa kuukausi sitten varusmiespalveluksensa päättänyt Tomi Voutilainen ei kokenut armeijan uskonnollisia tilaisuuksia pakkona vaan osana Puolustusvoimien perintettä.

438

43

Varusmiehet saavat tulevaisuudessa päättää itse, osallistuvatko he kirkollisiin tilaisuuksiin ja kirkolliseen opetukseen armeijassa.

Nykyisin vain kirkkoon kuulumattomat varusmiehet voivat Pääesikunnan ohjeistuksen mukaan jättää halutessaan osallistumatta jumalanpalveluksiin, maastohartauksiin ja muihin kirkollisiin tilaisuuksiin.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies **Jussi Pajuoja** linjaa tuoreessa ratkaisussaan, että myös kirkkoon kuuluvien varusmiesten pitää voida päättää asiasta itse.

Fakta

Varusmies voi valita sotilasvalan tai -vakuutuksen

- Var och en har religions- och samvetsfrihet.

- Till religions- och samvetsfriheten hör rätten att bekänna sig till och utöva en religion, rätten att ge uttryck för sin övertygelse och rätten att höra till eller inte höra till ett religiöst samfund. Ingen är skyldig att mot sin övertygelse ta del i religionsutövning.

Helsingin Sanomat 11.1.2014

IHMISOIKEUSKESKUS
MÄNNISKÖRÄTTSCENTRET
HUMAN RIGHTS CENTRE

12§ Yttrandefrihet och offentlighet

Var och en har yttrandefrihet. Till yttrandefriheten hör rätten att framföra, sprida och ta emot information, åsikter och andra meddelanden utan att någon i förväg hindrar detta.

- Närmare bestämmelser om yttrandefriheten utfärdas genom lag. Bestämmelser om sådana begränsningar i fråga om bildprogram som är nödvändiga för att skydda barn kan utfärdas genom lag.

Handlingar och upptagningar som innehas av myndigheterna är offentliga, om inte offentligheten av tvingande skäl särskilt har begränsats genom lag. Var och en har rätt att ta del av offentliga handlingar och upptagningar.

13 §

Mötes- och föreningsfrihet

- Var och en har rätt att utan tillstånd anordna sammankomster och demonstrationer samt att delta i sådana.
- Var och en har föreningsfrihet. Föreningsfriheten innefattar rätt att utan tillstånd bilda föreningar, höra till eller inte höra till föreningar
- och delta i föreningars verksamhet. Den fackliga föreningsfriheten och friheten att organisera sig för att bevaka andra intressen är likaså tryggad.
- Närmare bestämmelser om mötesfriheten och föreningsfriheten utfärdas genom lag.

14 §

Rösträtt och rätt till inflytande

- Varje finsk medborgare som har fyllt aderton år har rätt att rösta i statliga val och folkomröstningar. Om valbarhet i statliga val gäller vad som särskilt bestäms i denna grundlag.

- Varje finsk medborgare och varje i Finland bosatt medborgare i Europeiska unionen som har fyllt aderton år har rätt att rösta vid val till Europaparlamentet enligt vad som bestäms genom lag.

- Varje finsk medborgare och varje i Finland stadigvarande bosatt utlänning som har fyllt aderton år har rätt att rösta i kommunalval och kommunala folkomröstningar enligt vad som bestäms genom lag. Om rätten att i övrigt ta del i kommunernas förvaltning bestäms genom lag.

- Det allmänna ska främja den enskildes möjligheter att delta i samhällelig verksamhet och att påverka beslut som gäller honom eller henne själv.

15 §

Egendomsskydd

- Vars och ens egendom är tryggad.
- Angående expropriation av egendom för allmänt behov mot full ersättning bestäms genom lag.

16 §

Kulturella rättigheter

- Alla har rätt till avgiftsfri grundläggande utbildning. Bestämmelser om läroplikten utfärdas genom lag.
Det allmänna skall, enligt vad som närmare bestäms genom lag, säkerställa lika möjligheter för var och en att oavsett medellöshet enligt sin förmåga och sina särskilda behov få även annan än grundläggande utbildning samt utveckla sig själv.
- Vetenskapens, konstens och den högsta utbildningens frihet är tryggad.

17 §

Rätt till eget språk och egen kultur

- Finlands nationalspråk är finska och svenska.

Vars och ens rätt att hos domstol och andra myndigheter i egen sak använda sitt eget språk, antingen finska eller svenska, samt att få

- expeditioner på detta språk ska tryggas genom lag. Det allmänna ska tillgodose landets finskspråkiga och svenskspråkiga befolknings kulturella och samhälleliga behov enligt lika grunder.

Samerna såsom urfolk samt romerna och andra grupper har rätt att bevara och utveckla sitt språk och sin kultur. Bestämmelser om samernas rätt att använda samiska hos myndigheterna utfärdas

- genom lag. Rättigheterna för personer som använder teckenspråk samt för personer som på grund av handikapp behöver tolknings- och översättningshjälp tryggas genom lag.

18 §

Näringsfrihet och rätt till arbete

Var och en har i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning

- genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Det allmänna skall sörja för skyddet av arbetskraften.

Det allmänna skall främja sysselsättningen och verka för att

- alla tillförsäkras rätt till arbete. Bestämmelser om rätten till sysselsättningsfrämjande utbildning utfärdas genom lag.
- Ingen får avskedas från sitt arbete utan laglig grund.

19§

Rätt till social trygghet

- Alla som inte förmår skaffa sig den trygghet som behövs för ett människovärdigt liv har rätt till oundgänglig försörjning och omsorg.
Genom lag skall var och en garanteras rätt att få sin grundläggande försörjning tryggad vid arbetslöshet, sjukdom, arbetsoförmåga och under ålderdomen samt vid barnafödelse och förlust av en försörjare.
- Det allmänna skall, enligt vad som närmare bestäms genom lag, tillförsäkra var och en tillräckliga social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster samt främja befolkningens hälsa. Det allmänna skall också stödja familjerna och andra som svarar för omsorgen om barn så att de har möjligheter att trygga barnens välfärd och individuella uppväxt.
- Det allmänna skall främja vars och ens rätt till bostad och möjligheter att själv ordna sitt boende.

20 §

Ansvar för miljön

- Var och en bär ansvar för naturen och dess mångfald samt för miljön och kulturarvet.
- Det allmänna skall verka för att alla tillförsäkras en sund miljö och att var och en har möjlighet att påverka beslut i frågor som gäller den egna livsmiljön.

21§

Rättsskydd

Var och en har rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet

- som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan.

Offentligheten vid handläggningen, rätten att bli hörd, rätten att få

- motiverade beslut och rätten att söka ändring samt andra garantier för en rättvis rättegång och god förvaltning skall tryggas genom lag.

Användbara källor och länkar

- Finlands grundlag
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731#L10P107>
- Grundlagsutskottet
<https://www.eduskunta.fi/FI/lakiensaataminen/valiokunnat/perustuslakivaliokunta/Sivut/default.aspx>
- Riksdagens justitieombudsman
<http://www.oikeusasiamies.fi/Resource.phx/ea/index.htx>
- Statsrådets justitiekansler
<http://www.oikeuskansleri.fi/fi/>
- Lainkirjoittajan opas, Finlex (endast på finska)
<http://lainkirjoittaja.finlex.fi/>

IHMISOIKEUSKESKUS
MÄNNISKORÄTTSCENTRET
HUMAN RIGHTS CENTRE

Människorättscentret/Riksdagens justitieombudsmans kansli

FI-00102 Riksdagen – Helsingfors

Tfn: 09-4321

www.manniskorattscentret.fi

ihmisoikeuskeskus@eduskunta.fi

www.facebook.com/Ihmisoikeuskeskus